

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК СТАТЕЙ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: ПОШУКИ ТА ВІДКРИТТЯ

16-17 червня 2020 року

I частина

TIME OF ART EDUCATION

**COLLECTION OF ARTICLES VIII OF THE ALL-UKRAINIAN SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

ART EDUCATION: SEARCH AND DISCOVERY

Харків 2020

УДК 37.032

ББК 85я43

Ч-24

Редакційна колегія

Фомін В.В. доктор педагогічних наук, професор (гол. ред.)

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор

Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор

Мартинюк Т.В. – доктор мистецтвознавства, професор

Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор

Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор

Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор

Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор

Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор

Бурма А.В. канд.пед. наук, доцент

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Протокол № 7 від 19.11.2020р.

У збірнику подано статті VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мистецька освіта: пошуки та відкриття».. Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Мистецька освіта: пошуки та відкриття»: зб. статей VIII Всеукраїнської наук. - практ. конф., (16-17 червня, 2020) / заг.

ред. В.В. Фомін, Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020, Ч-І. 186 с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська, англійська

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, 2020

УДК 159.923

Дар'я Трубнікова

Харківський національний
педагогічний
Університет імені Г.С.Сковороди»
Факультет мистецтв
5м група

СУТНІСТЬ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ДИРИГЕНТСЬКО- ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор В.В. Тушева.

Анотація: у статті висвітлюється актуальна тема, яка присвячена ціннісним орієнтаціям майбутніх вчителів-диригентів. Формування ціннісних орієнтацій хорового диригента розглядається як важлива соціально-педагогічна проблема, від вирішення якої залежить рівень професійної самореалізації майбутніх фахівців.

Ключові слова: .

Annotation: The article highlights a relevant topic, which is devoted to the value orientations of future teachers-conductors. The formation of the value orientations of the choral conductor is considered as an important socio-pedagogical problem, the level of professional self-realization of future specialists depends on its solution.

Key words: value orientations, artistic values, art, music teacher.

Постановка проблеми. Кардинальні перетворення, що торкнулися всіх сфер життя українського суспільства, спричинили за собою істотні зміни в системі ціннісних орієнтацій студентів – майбутніх вчителів. Змінюється зміст їх ціннісних уявлень, в цілому ієрархія цінностей. Ціннісний сенс професії вчителя-диригента, її духовно-моральний потенціал залишаються, на жаль, за межами уваги майбутнього вчителя.

Актуальність статті полягає у пошуку та знаходженні шляхів формування і становлення ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі диригентсько-хорової підготовки.

IV. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури свідчить про те, що проблема розвитку моральних ціннісних орієнтацій особистості привертає увагу багатьох вчених. Теоретичні основи формування ціннісних орієнтацій розглядаються в дослідженнях Л.М. Архангельського, М.В. Богуславського, Е.В. Бондаревской, О.Г. Дробницький, А.Г. Здравомислова, М.С. Кагана, Є.А.Подольської, З.І. Равкіна, В.А. Ядова та інших; ціннісні орієнтації особистості на різних вікових етапах розкриваються в працях Н.А. Григор'євої, Е.В. Зауторовой, Г.Г. Рогозін, Н.В. Фролової та інших вчених. Вагомий досвід, накопичений у сфері вищої музично-педагогічної освіти щодо вивчення різних аспектів професійної і фахової підготовки вчителя музичного мистецтва: В. Дряпіка, Г. Падалка, І. Л. Рапацька, О. Реброва, О. Ростовський, О. Рогова, В.В. Тушева.

Становлення моральних та духовних цінностей мабутнього хорового диригента вивчали: С.В. Барковская, О. І. Анісімов, Б.В. Асаф'є, В.П. Чижикова, І. В. Курченко.

У ході аналізу і вивчення мистецько-педагогічної та психолого-педагогічної літератури виявилось, що питання ціннісних орієнтацій майбутніх вчителів музичного мистецтва у процесі диригентсько-хорової підготовки недостатньо висвітлено і потребує конкретизації.

Мета статті – розкрити сутність ціннісних орієнтацій майбутніх вчителів музичного мистецтва у процесі диригентсько-хорової підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. У психології під визначенням "ціннісні орієнтації" розуміють систему установок, які регулюють поведінку людини у оточенні. Ціннісні орієнтації передбачають діяльність людини на значний час і визначають основну лінію поведінки особистості. Вивчення ціннісних орієнтацій і сформованих з них форм поведінки індивіда дозволяє зрозуміти логіку дій різних типів людей.

Головні ціннісні орієнтації формуються на базі основних цілей, які ставить перед собою людина. Серед ціннісних орієнтацій виділяють значну за змістом

класифікацію, але розглянемо орієнтації, формування яких допоможе становленню вчителю музичного мистецтва як диригента:

1. Соціальні. Б. Єрасов до цієї цінності, з-поміж інших, відносить дисципліну, працьовитість, підприємливість. *Дисципліна* - це одна із найважливіших цінностей, яка бере участь у формуванні згуртованого хорового колективу. Оволодіння дисципліною грає важливу роль у самосвідомості майбутнього вчителя, його професійному розвитку та творчих здобутках. Формування *працьовитості* допомагає у досягненні поставлених цілей, підвищенні свого професійного рівня та удосконаленні музично-педагогічних навичок. І на останок, *підприємливість*, яка є одною із провідних компетенцій, допоможе майбутньому вчителю-диригенту втілювати власні задуми у життя.

2. Моральні. До цих ціннісних орієнтацій Б. Єрасов залучає добро, любов, честь, порядність, повага, любов до дітей і т.д. Безперечно, насамперед, вчитель повинен бути гуманістом. Тільки людське відношення до своїх учнів, колег та інших допоможе у формуванні успішного спеціаліста. Порядність у виконанні своєї роботи, любов до професії, повага до учнів – це запорука успішного розвитку вчительської особистості. У своїй знаменитій книзі «Маски и душа» Ф. І. Шаляпін писав: «Жест есть не движение тела, а движение души... возникающий независимо от слова, выражающий ваше чувствование параллельно слову». Нести добро та любов у серця своїх учнів – головна задача вчителя-музиканта.

3. Естетичні. Краса, стиль, гармонія – основні складові естетичної цінності. Мистецтво – це безпосередній провідник у світ краси та гармонії. К. Ігумнов вважає, що в розумінні художніх образів важливу роль відіграє оточуюча дійсність: «природа, життя, побут, особливі переживання, література, живопис, театр» Тому, дуже важливо майбутньому диригенту бути не тільки обізнаним у різних сферах мистецтва, а й пропускати прекрасне через призму своєї душі та почуттів, задля того, щоб донести своїм учням красу мистецтва. Гармонія із собою та оточуючим середовищем допоможе майбутньому вчителю

IV. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

розвинути свої мистецькі якості та сформуванати почуття прекрасного у своїх вихованців.

4. Національні. До цих орієнтацій належать: любов до Батьківщини, ціннісне ставлення до культурної спадщини України та інших країн, повага до традицій, та ін. Кожен громадянин повинен знати історію своєї країни, культуру та традиції свого народу. Неодмінно, задача вчителя музичного мистецтва – сформуванати шанобливе ставлення до української музики. Як найкраще, донести її цінність вчитель зможе через виконання учнями народних пісень. Тому, майбутньому фахівцю слід приділити увагу вивченню фольклорного репертуару.

Мета мистецько-освітньої галузі – розвиток емоційно-почуттєвої сфери, формування системи цінностей у процесі пізнання та художньо-творчого самовираження в особистому житті; плекання пошани до національної і світової спадщини. Тому, задача майбутнього вчителя полягає у розумінні та розвитку своїх ціннісних орієнтацій у процесі диригентсько-хорової підготовки.

Висновки. Підготовка вчителя-диригента є одним із важливих видів мистецтва, що вимагають від нього великих знань, витримки, емоційності в передачі образу музичного твору. Резюмуючи все вищевикладене, ми можемо зробити висновок, що формування ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі диригентсько-хорової підготовки є важливою соціально-педагогічною проблемою, від якої залежить рівень професійної самореалізації майбутніх фахівців. Перспективною темою для подальшого дослідження означеної проблеми може стати визначення педагогічних умов формування ціннісних орієнтацій майбутніх учителів музики в процесі диригентсько-хорової підготовки.

Список використаних джерел

1. Слостенин, В.А. Введение в педагогическую аксиологию: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений/В.А. Слостенин, Г.И. Чижаков. М.: Академия, 2003. 192 с.
2. Штеннікова Є.Г. Формирование гуманистических ценностей у будущих профессиональных музыкантов в интегрированной учебной и внеучебной деятельности: дис. канд. пед. наук/Е.Г. Штенникова. Ижевск, 2011. 224 с.
3. Исаев И. П. Теоретические основы формирования профессиональной педагогической культуры преподавателя высшей школы: автореф. дисс...д-ра пед. наук: спец. 13.00.08 / И. П. Исаев. М., 1993. 32 с.
4. Дряпіка В. І. Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій вчителя музики: навч. посібник / В. І. Дряпіка. К. Ужгород: Ліра, 2000. 340 с.
5. Бодина, Е.А. Музыкальная педагогика и педагогика искусства. Концепции XXI века. Учебник для вузов / Елена Андреевна Бодина. М.: Юрайт, 2017. 216 с.
6. Музыкальное искусство. Исполнительство. Педагогика. Музыкознание. М.: ФГБОУ ВПО "Государственный специализированный институт искусств", 2019. 200 с.

Дар'я Трубнікова

СУТНІСТЬ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ
ПІДГОТОВКИ 105

V. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Євгенія Кумейко

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО СПІВРОБІТНИЦТВА З УЧНЯМИ 110

Юлія Панасенко

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ
СИНЕСТЕЗІЙНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ
МИСТЕЦТВА..... 121

VI. ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Алла Соколова

Ван Чжень

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДИРИГЕНТА ЯК НАУКОВА
ПРОБЛЕМА 126

Анастасія Сенюттич

ПРОФЕСІЯ «ДИЗАЙНЕР ОДЯГУ» В УКРАЇНІ 136

Вероніка Каніковська

ДО ПИТАННЯ РОЗРОБКИ ДИЗАЙНУ УПАКОВКИ ВИРОБІВ ТЕКСТИЛЬНОЇ
ТА ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ 141

Ольга Рибка

ДИЗАЙН КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧОГО ОДЯГУ ЗА МОТИВАМИ ЕТНІЧНОГО
УКРАЇНСЬКОГО КОСТЮМУ 146

Євгенія Галіченко

СТВОРЕННЯ СЦЕНІЧНОГО ОБРАЗУ ВОКАЛЬНОГО ТВОРУ НА ЗАНЯТТЯХ
З ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ 154

Олена Рись

ІНТЕР'ЄР ЖИТЛОВОГО ПРИМІЩЕННЯ В СТИЛІ ЛОФТ: ЙОГО
ХАРАКТЕРНІ РИСИ ТА ОСОБЛИВОСТІ..... 158